

Üniversite Öğrencilerinin Yazma Kaygısının Çeşitli Değişkenler Açısından Belirlenmesi

Esra Nur TİRYAKI¹

Özet

Dil becerilerinden biri olan yazma, bilgilerin kalıcılığını sağlayan önemli bir iletişim aracıdır. Yazma becerisi planlı ve anlamlı bir sürecin sonunda ortaya çıkmaktadır. Duygu ve düşünceleri yazılı olarak aktarırken bu süreçte, kişide meydana gelen endişe ve korku yazma kaygısı olarak adlandırılmaktadır. Yazma kaygısının sonuçları yazılı ürünlerde ve kişinin tutumunda birtakım değişiklikler meydana getirmektedir. Bu değişiklikler bireyde üzüntü, kızgınlık korku vb. şekillerde ortaya çıkabilmektedir. Bu araştırmanın amacı, Mustafa Kemal Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Fen-Edebiyat ve Eğitim Fakültelerinin 1. öğretimde öğrenim gören 1. sınıf öğrencilerinin yazma kaygısını ve bunu çeşitli değişkenlere göre (cinsiyet ve alan) farklılaşımını belirlemektir.

Tabakalı kümeleme örnekleme yöntemiyle belirlenen sözel branşlardan (Tarih, Coğrafya ve Türkçe Öğretmenliği) 98 öğrenci; sayısal branşlardan (Fizik, Kimya, Fen Bilgisi Öğretmenliği) 101 öğrenci; eşit ağırlıklı branşlardan (Kamu, İktisat, Sınıf ve Özel Eğitim Öğretmenliği) 164 öğrenci olmak üzere toplam 363 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Öğrencilerin 206'sı bayan; 157'si erkektir.

Araştırmada veri toplama aracı olarak Daly ve Miller'ın (1975) geliştirdiği, Zorbaz'ın (2010) Türkçeye uyarladığı "Yazma Kaygısı Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmada üniversite öğrencilerinin yazma kaygısı düzeyleri belirlenmiştir. Öğrencilerin % 15.7'sinin yazma kaygısı düşük, % 66.9'unun orta düzeyde ve % 17.4'ünün ise yüksektir. Öğrencilerin yazma kaygısı düzeylerinde cinsiyet ve alana (sözel, sayısal ve eşit ağırlık) göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

***Anahtar Kelimeler:** Yazma becerisi, yazma kaygısı, üniversite öğrencileri, Türkçe öğretimi.*

Determining Writing Anxieties of University Students' from Different Variables

Abstract

One of four language skills, writing which provides permanent data is an important means of communication. Writing skills occur after a meaningful and planned process. In this process, while stating thoughts and feelings in a written way. The anxiety and fear that happens in a person is called writing anxiety. The results of writing anxiety cause several changes in the written products and attitudes of a person. These changes could be reflected as nervousness and sadness for an individual. The objective of this study is to determine the writing anxiety situations for the of students studying in the freshman class of Mustafa Kemal University Faculty of Economic and Administrative Sciences, Faculty of Science and Letters and Faculty of Education and also to determine whether the anxiety changes on different variables such as gender and academic field.

Determined via stratified clustered sampling method, the sample of the study was totally comprised of 363 students which are 98 students from social departments (History, Geography and Turkish Language Teaching) 101 students from science departments (Physics, Chemistry, Science Teaching), 164 students from equally-weighted branches (Public Administration, Economics, Classroom Teaching and Special Education Teaching). 206 of the students are females, while 157 of them are males.

---

¹ Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi, esranurtiryaki@gmail.com.

The data collection tool used in the study was the “Writing Anxiety Scale” which was developed by Daly and Miller (1975) and adapted into Turkish by Zorbaz (2010). In the study, writing anxieties of university students was determined. Writing anxiety levels of the students vary as 15.7 % low, 66.9 % medium and 17.4 % high. It was determined that there were not a significant differences between the students’ writing anxiety levels in terms of gender, type of high school, department and branch (social, science and equally-weighted branches).

Key Words: *Writing skill, writing anxiety, university students, Turkish education.*

Giriş

Toplumsal bir varlık olan insan yaşamının her anında iletişim kurmaya ihtiyaç duyar. İnsan yaşamındaki bu rolünü gerçekleştirmek için konuşma ve yazma olmak üzere iki temel beceriden yararlanır. İnsanın konuşmadan sonra en çok kullandığı iletişim aracı yazmadır. “İnsanlar, duygu, düşünce, istek ve tasarımlarını, hayallerini başkalarına aktarmak, uzaktakilere duyurmak, gelecek nesillere ulaştırmak isterler ve bunun için de yazıya başvururlar” (Özbay, 2002: 173). Yazma becerisi, herhangi bir bilginin, görüşün kalıcılığını sağlayan, nesiller hakkında bize bilgi veren iletişim aracıdır. Bu iletişim aracını etkili biçimde kullanabilmek için de bireyin belirli bir bilgi birikimine sahip olması ve bunu anlamlı olarak çaba ile gerçekleştirmesi beklenir. Bu süreci gerçekleştirirken bireyde bulunan endişe ve korku yazma kaygısı olarak adlandırılır. Bu endişe ve korku kişinin üretkenliğini etkiler. Tighe (1987: 3), yazma kaygısı yüksek öğrencilerin yazmada kendinden daha emin olanlara göre, daha az yetenekli olduklarını ve kaygının yazma becerilerinin gelişimine ket vurduklarını söylemektedir.

Ülkemizde yazma kaygısı ile ilgili yapılan çalışmalar da yok denecek kadar azdır. Yapılan çalışmalar daha çok ikinci dil olan yabancı dili öğrenme kaygısından bahsetmektedir. Bu araştırma da öğrencilerin yazma becerilerini gerçekleştirirken sahip oldukları yazma kaygısı çeşitli değişkenler açısından (cinsiyet ve alan) belirlenmeye çalışılmıştır.

Yazma Kaygısı

Yazma kaygısı, yazma sürecinde kişilerin duyduğu endişe anlamına gelmektedir. Kaygı sözcüğü Türkçe Sözlük’te (TDK, 2005) “üzüntü, endişe duyulan düşünce ve tasa” olarak tanımlanmaktadır. Kaygı, vücutta stres olarak meydana gelen uyarılmışlık hissidir. Belirli oranda bu uyarılmışlık gerçekleşince kişileri hedefleri doğrultusunda güdüler ancak çok fazla olduğunda kişileri engeller hatta onlara zarar verir.

Kaygı, öğrenmeyi olumsuz etkilediği gibi bazı durumlarda olumlu etkileyebilir. Yaman (2010: 272) çalışmasında yapılan araştırmalara (Alpert ve Haber, 1980; Scovel, 1978) dikkat çekerek iki tür kaygı türünün olduğunu vurgulamıştır. Bu kaygı türleri, öğrenciyi olumsuz etkileyerek *öğrenme etkinliklerini azaltan kaygı*; öğrenciyi yeni durumlarla mücadele etmeye güdüleyerek *öğrenmeyi kolaylaştıran kaygıdır*. Tekindal (2009: 9), bir miktar kaygının güdüleyici olabileceğini ifade etmiştir. Kaygı her konuda karşımıza çıkabilir. Dil eğitiminde dil becerilerinin (okuma, konuşma, dinleme ve yazma) geliştirilmesinde de kaygı ortaya çıkabilmektedir. Yazma eylemini gerçekleştirirken süreçte duyulan endişe ve korku yazma kaygısı olarak adlandırılabilir. Yazmaya karşı geliştirilen bir tepki olan yazma kaygısı; üzüntü, kızgınlık, korku şeklinde duygusal olarak ya da çeşitli kramplar ve terleme şeklinde de fiziksel olarak kendini gösterir (Petzel ve Wenzel, 1993). Yazma, kaygıya sebep olduğu gibi yazma başarısı üzerinde de olumsuz bir etkiye sahip olmaktadır (Sawkins, 1971; Thompson, 1969). Çünkü yazma süreci, bireyi bir konu hakkında karar vermeye götüren planlı beceriler gerektirmektedir. Kaygı ise planlamayı zorlaştırmaktadır.

Daly ve Miller’a göre yazma kaygısının temelindeki üç faktör: yazarın yazısına olumsuz yorumlar yapılması, kişisel değerlendirme korkusu ve yazma derslerinde başarısızlık endişesidir. Ayrıca, Daly (1991: 3), dil kaygısı olan insanların yazarken zorlanmalarının sebebinin, iyi yazma konusundaki kesin kurallara sıkı sıkıya bağlı kalmak zorunda hissettikleri için yazarken heyecanlanmaları olduğunu belirtmektedir (Akt. Öner ve Gedikoğlu, 2007: 68).

Yazma Kaygısının Sonuçları

Yazma kaygısı olan kişiler, yazma sürecinden ve olumsuz yönde değerlendirilecekleri düşüncesiyle yazdıklarının değerlendirilmesinden korkmaktadırlar. Bu yüzden yazmaktan kaçarlar, ayrıca yazmak zorunda kaldıklarında kendilerini yıpranmış olarak hissederler. Bu kaygı, yazma becerilerinin gelişimine ket vurmaktadır.

Yazmaya karşı geliştirilen bu tepki; verilen bir yazma ödevi, derste yapılan bir yazma etkinliği ya da sınav amacıyla kompozisyon yazma gibi yazmanın zorunlu olduğu durumlarda kendini gösterdiği gibi, yazmaktan kaçınma şeklinde de yazmanın zorunlu olmadığı hallerde kendini gösterebilir (Zorbaz, 2010: 18). Yazma kaygısının bireyin tutumlarına ve yazılı ürünlere olan etkisini Reeves (1997: 39) şu şekilde açıklamaktadır:

TUTUMLARA ETKİSİ

Benlik kavramları ya da kendilerini algılama düzeyleri düşüktür
Özgüvene ihtiyaç duyarlar.

Okulda yapılan yazma çalışmalarındaki başarı düzeyleri düşüktür
Öğretmenlerinden, yaptıkları yazma denemeleriyle ilgili olumsuz geribildirim alırlar.

Kişisel duyguları, inançları ve tecrübelerini yazılı olarak anlatmaları istendiğinde kaygı düzeyleri çok yüksektir,
Kişisel duyguların katılmayacağı ve birinci kişinin bakış açısının kullanılmayacağı tartışmacı/ikna edici yazılar yazarken kaygı düzeyleri düşüktür

YAZILI ÜRÜNLERE ETKİSİ

Ne yazacaklarıyla ilgili düşünce üretmekte, bir buluş yapmakta çok güçlük çekerler.
Oldukça az sayıda kelimedenden oluşan küçük metin parçaları üretirler.

Düşünceleri tam olarak gelişmiş değildir.

Bütüncül değerlendirme yapıldığında yazıların kalitesinin düşük olduğu tespit edilir.

Sözdizimsel olgunluk düzeyleri hesaplandığında düşük puan alırlar.

Kullandıkları her cümle az miktarda bilgi içerir. Yazmada mekanik unsurlar (imla, noktalama) ve kullanımda (dil bilgisi, anlatım bozukluğu) çok zorluk çeker. Cümle yapılarının çeşitliliği azdır

Yazma kaygısı üzerine yapılan çalışmalarda (Hettich, 1994) yazmaya karşı geliştirilen bu tepkinin, yazının niteliği ve yazma başarısı üzerinde olumsuz etkileri olduğu ve yazmaktan kaçınma, yazmak istememe gibi durumlara sebep olduğu belirlenmiştir. Yazma konusunda kaygılı olan öğrencilerin yazma çalışmalarından hoşlanmadıklarını hatta yazmayı bir ceza olarak algıladıklarını ifade etmiştir (Daly, 1985'ten akt: Zorbaz, 2010).

Yazma Kaygısının Giderilmesi

Yazma becerisi çok yönlü ve karmaşık bir beceri olduğundan bu beceriyi kazanabilmek ve kazandırabilmek eğitim öğretim süreci içerisinde yer alan bireylerin özenli ve sabırlı olmasını gerektirmektedir. Yazma becerisini kazandıracak olan kişiler, bu konuda yeterli donanıma sahip olmalıdırlar. Yazma becerisini gerçekleştirecek olan yazar, kendisine güvenmeli ve konusuna hâkim olmalıdır. Yazarın konudaki motivasyon eksikliği yazma kaygısına neden olmaktadır. Bunu azaltabilmek için yazarın sadece orada var olması yeterli değildir. Yazar, psikolojik ve düşünsel açıdan yazma sürecine de hazır olmalıdır (Coşkun, 2009a). Bunun için yazma öncesi hazırlık çalışmaları yapılmalı ve bu süreçte birey takip edilmelidir.

Yazma becerisini gerçekleştirirken bilgi alt yapısı, konuyu anlayabilme ve konunun gerekliliğine inanma ayrıca önem taşıyan hususlardır. Bu yüzden yazarın yazmaya karşı duyduğu kaygıyı azaltmak için rahatça yazabileceği konular seçmek önemlidir. Konu için bilgi edinme sürecinde bireyler çeşitli iletişim araçlarını kullanmaktadırlar. Bunlardan en önemlileri yazılı ve basılı materyaller olan kitap, gazete ve dergidir. Zorbaz'ın (2010: 203) araştırmasına göre evine gazete ve dergi alınan öğrencilerin; yazma kaygılarının daha düşük ve yazılı anlatımda daha başarılı olduğu tespit edilmiştir. Çünkü okunan gazete ve dergiler, öğrencilerin çeşitli konular hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlamaktadır. Bir konu hakkında bilgisi olan öğrenci, o konuyla ilgili düşüncelerini rahatlıkla kâğıda dökebilir. Bu durum öğrencinin yazma kaygısını gidermede etkili bir yöntemdir. Ayrıca bireylerin yazma

kaygılarını gidermede diğer etkili yol, öğrencilere yazıları ile olumlu yönlerini vurgulayan dönüt verme ve onların konuya motive olmalarını sağlamaktır (Zorbaz, 2010; Yaman, 2010).

Yazma kaygısını gidermede eğitim sürecinde en önemli görev, bu süreçte yer alan kişilere düşmektedir. Öğretmenler, öğrenciler, program geliştirme uzmanları, rehberlik uzmanları, eğitim psikolog ve sosyologları, öğretmen yetiştiriciler, öğrenci velileri gibi hedef grupların; kaygının türleri, etkileri, sonuçları ve kaygı azaltıcı etkinlikler konusunda farkındalık düzeylerini artırmaları gereklidir (Aydın ve Zengin, 2008: 90).

Problem Cümlesi

Üniversite öğrencilerinin yazma kaygıları çeşitli değişkenler açısından (cinsiyet ve alan) ne düzeydedir?

Alt Problemler

Araştırma problemine bağlı olarak araştırmada çözümü yanıtı aranan alt problemler şunlardır: Üniversite öğrencilerinin;

a. Yazma kaygısı düzeyleri nedir?

b. Yazma kaygısı düzeyleri çeşitli değişkenlere (cinsiyet ve alan) göre farklılaşmakta mıdır?

Yöntem

Bu bölümde; araştırmamızın “Yöntemi” anlatılmaktadır. Bu amaçla, sırasıyla “Araştırma Modeli”, “Evren ve Örneklem”, “Veri Toplama Teknikleri” ve “Veri Çözümleme Teknikleri” açıklanmıştır.

Araştırmanın Modeli

Üniversite öğrencilerinin yazma kaygılarını çeşitli değişkenler açısından incelemeyi amaçlayan bu çalışmanın modeli “betimleyici tarama (survey) modeli”dir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Mustafa Kemal Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Fen-Edebiyat Fakültesi ve Eğitim Fakültesinin 1. öğretimde öğrenim gören 1. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada evrenin tamamına ulaşılmaya çalışılmış ancak ölçme aracının uygulandığı günlerde derse gelen öğrencilerle sınırlı kalmıştır. Bu öğrencilerden, ölçme aracının uygulamasına katılan öğrenciler örnekleme dâhil edilmiştir.

Bu araştırmada oranlı küme örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Evren ve örneklem fakülte ve alanlar bazında sınıflandırılmıştır. Örneklem oranlarının evrendeki oranlara yakın olmasına dikkat edilmiştir. Araştırmada Fen Edebiyat, Eğitim ve İktisat ve İdari Bilimler fakültelerinin 1. sınıfında okuyan öğrenciler fakültelerine ve yerleştirildikleri puan türlerine göre (sözel, sayısal ve eşit ağırlık) sınıflandırılmıştır.

Tablo-1 ve Tablo-2’de araştırmadaki evren ve örneklem dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 1: *Araştırmanın Örneklemini Oluşturan Öğrencilerin Fakülteleme Göre Dağılımı*

Fakülte	Evren	%	Örneklem	%
Fen- Edebiyat	390	41,5	124	% 34,2
İİBF	222	23,6	98	% 27,0
Eğitim	327	34,8	141	% 38,8
Toplam	939	100,0	363	% 100,0

Fen- Edebiyat Fakültesinin Fizik (41 kişi), Kimya (31 kişi), Tarih (29 kişi), Coğrafya (23 kişi); İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinin Kamu Yönetimi (52 kişi) ve İktisat (46 kişi); Eğitim Fakültesinin Sınıf (44 kişi); Türkçe (46 kişi); Fen Bilgisi Öğretmenliği (29 kişi); Özel Eğitim öğretmenliği (22 kişi) bölümlerinde öğrenim gören öğrencilere uygulanmıştır.

Tablo 2: Araştırmanın Örneklemine Oluşturan Öğrencilerin Alanlara Göre Dağılımı

Alan	Evren	%	Örneklem	%
Sözel	253	26.9	98	27
Sayısal	334	35.6	101	27.8
Eşit Ağırlıklı	352	37.5	164	45.2
Toplam	939	100	363	100

Öğrenciler sözel (98 kişi), sayısal (101 kişi) ve eşit ağırlık (164 kişi) alanlarında olmak üzere toplam 363 öğrenci üzerinde uygulanmıştır.

Veri Toplama Araçları ve Uygulanması

Araştırmada veri toplama aracı olarak “Yazma Kaygısı Ölçeği” kullanılmıştır. Ayrıca hazırlanan Kişisel Bilgi Formu aracılığıyla öğrencilerin hangi bölümde okudukları, mezun oldukları lise türü ve üniversiteye giriş puanları hakkında veri toplanmıştır.

Yazma Kaygısı Ölçeği

Zorbaz’ın (2010: 33) araştırmasına göre; öğrencilerin yazma kaygıları hakkında bilgi edinmek amacıyla Yazma Kaygısı Ölçeği kullanılmıştır. Yazma kaygısını ölçmek amacıyla geliştirilen ölçme araçları (öz değerlendirme formları, gözlem formları) arasında geniş örnekleme kullanıma uygun olması (Daly, 1975: 45) açısından Daly ve Miller tarafından 1975 yılında geliştirilmiş olan ölçek kullanılmıştır. Toplam 26 maddeden oluşan ölçek, *tamamen katılıyorum*, *katılıyorum*, *kararsızım*, *katılmıyorum*, *kesinlikle katılmıyorum* şeklinde beşli likert modelinde geliştirilmiştir.

Ölçeğin Türkçeye uyarlanması Zorbaz (2010) tarafından yapılmıştır. Daly ve Miller 1975’ten akt. Daly, 1985: 45, orijinal ölçeğin üniversite öğrencileri üzerinde yapılan güvenilirlik çalışmasında Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısını ,940 olarak hesaplamışlardır. Ölçeğin Türkçe formunun (Zorbaz, 2010) ilköğretim ikinci kademedeki öğrencileri üzerindeki uygulamasında Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısının ,901 olarak hesaplanması orijinal ölçekle Türkçe formun güvenilirlik yönüyle de paralel olduğunu göstermektedir. Bu araştırmada da ölçeğin güvenilirlik katsayısı ,938 olarak bulunmuştur.

Veri Çözümleme Teknikleri

Yazma Kaygısı Ölçeği’yle elde edilen veriler bilgisayara girilirken; olumlu olan (1, 4, 5, 7, 8, 13, 16, 18, 21, 22, 24, 25, 26) maddeler de puanlanırken “tamamen katılıyorum” ifadesi 5 puan, “katılıyorum” 4, “kararsızım” 3, “katılmıyorum” 2 ve “kesinlikle katılmıyorum” ifadesi 1 puan; olumsuz (2, 3, 6, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 17, 19, 20, 23) maddelerde ise bu puanlamanın tersi bir puanlama yapılarak “tamamen katılıyorum” ifadesi 1 puan, “kesinlikle katılmıyorum” ifadesi 5 puan şeklinde puanlandırılmıştır.

Öğrencilerin yazma kaygısı düzeylerinin değerlendirilmesinde öğrencilerin kaygı düzeylerinin ortalamasından standart sapma değerinin eklenmesi ve çıkarılması ile oluşan normal dağılım eğrisi esas alınmıştır (Kalaycı, 2008). Buna göre normal dağılım eğrisine bağlı olarak düşük, orta, yüksek olmak üzere üç kategori belirlenmiştir. Bu puanlama sonucunda en düşük puan alan, yazma kaygısı en yüksek olan birey 130 puan; en yüksek puan alan, yazma kaygısı en düşük olan birey de 26 puan alacaktır. Ölçekten alınan puanlar düştükçe yazma kaygısının azaldığı, yükseldikçe arttığı söylenebilir.

Bulgular

Bu bölümde yazma kaygıları, çeşitli değişkenler (cinsiyet ve alan) açısından değerlendirilerek tablolar halinde sunulmuştur.

Üniversite Öğrencilerinin Yazma Kaygısı Düzeyleri

Öğrencilerin yazma kaygısı düzeylerinin değerlendirilmesinde normal dağılım eğrisine bağlı olarak düşük, orta, yüksek olmak üzere üç kategori belirlenmiştir. Sonuçlar Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3: Üniversite Öğrencilerinin Yazma Kaygısı Düzeyleri

Kaygı Düzeyi	Aralık	f	Yüzde
Düşük	(26-52)	57	% 15,7
Orta	(53-88)	243	% 66,9
Yüksek	(89-130)	63	% 17,4

N: 363, $\bar{x}$ =70,51, SS: 18,52

Tablo 3'e göre öğrencilerin yazma kaygısı düzeyleri düşük (% 15,7), orta (%66,9) ve yüksek (%17,4) şeklindedir.

Tablo 4: Öğrencilerin Yazma Kaygılarının Cinsiyete Göre İlişkisiz Örneklem t Testi Sonuçları

Cinsiyet	n	$\bar{x}$	ss	sd	t	p
Bayan	206	69,98	19,18	361	,646	,519
Erkek	157	71,22	16,65			

Tablo 4'te görüldüğü gibi bayan öğrencilerin yazma kaygısı ortalamaları 69.98 iken erkek öğrencilerin ortalamaları 71.22'dir. İki grup arasındaki fark anlamlı değildir [$t_{(361)} = .646$, $p > .05$]. Ayrıca bayan ($\bar{x} = 69,98$) ve erkek ($\bar{x} = 71,22$) öğrencilerinin yazma kaygısı düzeylerinin orta düzey (53-88) aralığında olduğu görülmektedir.

Tablo 5: Öğrencilerin Alanlarına Göre Yazma Kaygısı Düzeyleri

Bölümler	n	$\bar{X}$	ss
Sayısal	103	72,78	19,010
Sözel	96	68,57	16,566
Eşit Ağırlık	164	70,23	18,378
Toplam	363	70,51	18,122

Tablo 5'e göre, sayısal puanla üniversiteye yerleşen öğrencilerin yazma kaygıları ortalamaları 72.78; sözel puanla üniversiteye yerleşen öğrencilerin ortalamaları 68.57; eşit ağırlıklı puanla üniversiteye yerleşen öğrencilerin ortalamaları ise 70.23'tür. Gruplar arasında ortaya çıkan bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek üzere tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 27'de gösterilmiştir.

Tablo 6: Yazma Kaygısı Düzeylerinin Alana Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Top.	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar Arası	902,688	2	451,344	1,377	,254
Gruplar İçi	117982,006	360	327,728		
Toplam	118884,694	362			

Tablo 6, öğrencilerin alanlarına göre yazma kaygısı ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir [$F_{(2-360)} = 1.377$, $p > .05$].

Sonuç ve Tartışma

Yazma kaygısı; yazmaya karşı geliştirilen ve daha çok yazmanın zorunlu olduğu durumlarda üzüntü, kızgınlık, korku şeklinde ortaya çıkan bir tepkidir. Bireylerin yazma performanslarını olumsuz etkileyen bu tepki, eğitimin her düzeyinde görülebilir. Yaman (2010: 272) çalışmasında yapılan araştırmalara (Alpert ve Haber, 1960; Scovel, 1978) dikkat çekerek iki tür kaygı türünün olduğunu vurgulamıştır. Bu kaygı türleri, öğrenciyi olumsuz etkileyerek öğrenme etkinliklerini azaltan kaygı; öğrenciyi yeni durumlarla mücadele etmeye güdüleyerek öğrenmeyi kolaylaştıran kaygıdır. Yazma kaygısı öğrenciler arasında ertelemeye, korku ve gerilim yaşanmasına, özgüvenin ve motivasyonun düşmesine, düşünme sürecinin kesintiye uğramasına neden olabilmektedir (Brand ve Leckie, 1988; Petzel ve Wenzel, 1993'ten akt: Zorbaz, 2010: 18).

Bu araştırmanın amaçlarından biri, çeşitli bölümlerin 1. sınıflarında öğrenim görmekte olan üniversite öğrencilerinin yazma kaygısını belirlemektir. Bu açıdan bakıldığında ilköğretim ve ortaöğretim sürecinden gelen öğrencilerin yazma kaygılarına ne kadar sahip olup olmamalarını belirleme açısından da önem taşımaktadır. Öğrencilerin yazma kaygılarını çeşitli değişkenlere (cinsiyet ve alanlar) göre incelediğimizde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Zorbaz (2010), ilköğretim ikinci kademe öğrencileri üzerinde uyguladığı araştırmada, yazma kaygılarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiğini belirtmiştir. Buna göre kızların yazma kaygılarının erkeklere göre daha düşük olduğunu ve kızlarla erkekler arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu bulmuştur. Daly (1985: 47) de kızların erkeklere göre yazma kaygılarının daha düşük olduğunu belirtmiştir. Ayrıca kızların öğretmenlerinden yazılı anlatımlarıyla ilgili olarak daha fazla olumlu tepki almaları ve daha fazla ödüllendirilmelerine bağlı olarak kaygılarının düşük olduğunu ifade etmiştir (Daly (1985: 47'den akt. Zorbaz, 2010). Bizim araştırmamızın sonuçları ise üniversite öğrencilerinin yazma kaygılarının cinsiyete göre farklılaşmadığını ortaya koymaktadır. Bu sonuçlara göre ilköğretim düzeyinde belirleşen bu farklılığın üniversite düzeyine geldiğinde azaldığını söylemek mümkündür. Bu da yazma sürecini geliştirme açısından olumlu bir gelişmedir.

Araştırmamızda yazma kaygısının alanlara göre farklılığını incelediğimizde, sayısal puanla üniversiteye yerleşen öğrencilerin yazma kaygısı $\bar{X} = 72,78$; sözel puanla üniversiteye yerleşen öğrencilerin $\bar{X} = 68,57$; eşit ağırlıklı puanla üniversiteye yerleşen öğrencilerin $\bar{X} = 70,23$ 'tür. Bu ortalamalara göre gruplar arası anlamlı farklılık oluşmamıştır. Ancak, sözel puanla yerleştirilen öğrencilerin diğer bölümlere oranla daha az kaygı taşıdıklarını söyleyebiliriz.

Öğrencilerde var olan yazma kaygısını azaltmak için serbest yazma alıştırmalarına yer verilmelidir. Çünkü yazılı anlatım da başarı düzeyi yükseldikçe öğrenciler kendilerini yazılı olarak daha rahat ifade edebileceklerinden yazma kaygısı azalacaktır. Zorbaz (2010) araştırmasında, öğrencilerin yazılı anlatım başarı düzeyleri yükseldikçe yazma kaygısının azalacağını belirtmiştir.

Bu araştırmanın sonuçları üniversite öğrencilerinin % 15,7'sinin düşük düzeyde, % 66,9'unun orta düzeyde, % 17,4'ü ise yüksek düzeyde yazma kaygısı taşıdığını göstermektedir. Öğrencilerde var olan yazma kaygısının giderilmesi için şu çalışmalar öğretmenler tarafından yapılabilir:

- Yazma süreci gerçekleşirken öğrencilere rehber olunabilir.
- Öğrenciler ürün odaklı değerlendirmeye değil, süreç odaklı değerlendirmeye tabi tutulabilir.
- Öğrenciler konu seçimi ile sınırlandırılmamalıdır. Yazma derslerinde öğrenciler kendi hayatlarıyla ilişki kurabilecekleri ve üzerinde olumlu veya olumsuz fikirler yürütebileceği konular sunulabilir.
- Konularla ilgili beyin fırtınası veya kavram ağı oluşturma gibi tekniklerden yararlanılabilir. Böylece öğrencilerin daha pratik ve daha kapsamlı düşünmeleri sağlanabilir.
- Yazma sürecinde hazırlık aşamalarına gereken önem verilebilir. Çünkü, yazma kaygısını azaltma da en önemli etken öğrencilerin yazmaya yeterince güdülenememesidir.

Yazma kaygısı, alanında çok az çalışılmış olması dikkat çekici bir durumdur. Bundan sonraki araştırmalarda yazma kaygısı ve yazma kaygısını gidermede kullanılacak yollarla ilgili çalışmalar yapılabilir.

Tiryaki, E. N. (2012). Üniversite öğrencilerinin yazma kaygısının çeşitli değişkenler açısından belirlenmesi. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 1(1), 14-21.

Kaynakça

- Alpert, R. and Haber, R. N. (1980). Anxiety in academic achievement situations. *Journal of Abnormal and Social Psychology*, 10, 207-215.
- Aydın, S. ve Zengin, B. (2008). Yabancı dil öğreniminde kaygı. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 4(1), 81-94.
- Coşkun, E. (2009). Yazma eğitimi. A. Kırkkılıç ve H. Akyol, (Ed.), *İlköğretimde Türkçe öğretimi içinde* (49-91). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Daly, J. and Miller, M. (1975). The empirical development of an instrument to measure writing apprehension. *Research in The Teaching Of English*, 12, 242-49. http://www.csus.edu/indiv/s/stonerm/daly_miller_scoring.htm
- Öner, G. ve Gedikoğlu, T. (2007). Ortaöğretim öğrencilerinin İngilizce öğrenimlerini etkileyen yabancı dil kaygısı. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(2), 67-78.
- Özbay, M. (2002). *Yazılı anlatım becerisinin geliştirilmesi*. Sadık Tural Armağanı. Ankara: Can Reklamevi Basın Yayın.
- Petzel, T. P. and Wenzel, M. U. (1993). Development and initial evaluation of a measure of writing anxiety. *Washington, DC: Educational Resources Information Center*, (ERIC Document Reproduction Service No.ED373 072).
- Reeves, LoVana L. (1997). Minimizing writing apprehension in the learner-centered classroom. *English Journal*, 86(6), 38-45.
- Sawkins, M. W. (1971). *The oral responses of selected fifth grade children to questions concerning their writing expression*. Buffalo, NY: Buffalo State University of New York.
- Scovel, T. (1978). The effect of affect on foreign language learning: a review of anxiety research. *Language Learning*, 28, 129-142.
- TDK (2005). *Türkçe sözlük* (10. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Tekindal, S. (2009). *Duyuşsal özelliklerin ölçülmesi için araç oluşturma*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Thompson, R. (1969). *The psychology of thinking*. Maryland: Penguin Books.
- Tighe, M. A. (1987). Reducing writing apprehension in english classes. (Eric Document No: ED281196) www.eric.ed.gov.
- Yaman, H. (2010). Writing anxiety of Turkish students: scale development and the working procedures in terms of various variables. *International Online Journal of Educational Sciences*, 2(1), 267-289.
- Zorbaz, K. Z. (2010). *İlköğretim okulu öğrencilerinin yazma kaygı ve tutukluğunun yazılı anlatım becerileriyle ilişkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.